

Kerkdienst Janskerk 2 september 2018

Thema: Heilig leven - Kolossenzen

Lezing: Kolossenzen 3: 5 - 4: 6

Voorganger: Elise Woertman

Inleiding

En dan komen er toch regels - maar misschien zijn die beter aan te duiden als *aanmoedigingen*. Het oude doodse leven is voorbij, er is nu alle ruimte voor een leven in verbondenheid met Christus, naar het voorbeeld van de rondwandele Jezus. Alles wordt afgemeten aan de betrokkenheid op hem, alle andere bepaaldheden worden daardoor gerelativeerd. De uitwerking aan het eind in allerlei relaties is tijdgebonden en dus patriarchaal, maar beslissend is ook hier de betrokkenheid op Jezus' dienstbare voorbeeld. Essentieel is dat vrouwen, kinderen en slaven geen eigendom van mannelijke heersers zijn ('Heren, ook jullie hebben een Heer in de hemel!' (4:2) - en dat gaat in tegen de heersende gedachten van die tijd.

Overweging

Wat een hoop woorden,
was het eerste wat in mij opkwam
bij het lezen van deze twee delen van de Kolossenzenbrief.
Paulus is duidelijk geraakt door de gemeente in Kolosse.
Hij spoort hen tot het uiterste toe aan
om het goede leven te leven:
Een heel en heilzaam leven.
Een heilig leven, om zo transparant te worden
dat het licht van de Eeuwige door ons heen kan schijnen.
Bij die aansporing schuwt hij de grote woorden duidelijk niet.
Alles wat aards is, moeten we laten afsterven:
Ontucht, zedeloosheid, hartstocht, lage begeerten en hebzucht.
Net als woede en drift, vloeken en schelden.
De oude mens is afgelegd, we hebben ons bekleed met de nieuwe mens,
dan zijn er geen slaven en vrijen meer, geen tegenstellingen,
maar is Christus alles in allen.

Ik vraag me af, of het alleen onze westerse, 21^e eeuwse blik is,
waardoor we ons snel ongemakkelijk voelen bij deze woorden van Paulus,
zo radicaal en scherp geformuleerd.
Of zouden de gemeenteleden van Kolosse zich ook zo ongemakkelijk gevoeld hebben
bij het horen van zijn woorden?
Misschien wel, omdat een oproep tot werkelijke verandering altijd schuurt en pijn doet.
Voor we ons kunnen bekleden met de nieuwe mens,
moeten we het oude achter ons laten.
Onze vertrouwde patronen, manieren van doen en gedachten loslaten,
om de sprong te wagen naar het onbekende nieuwe.
En tegelijk hoeven we in zekere zin niet de eerste stap te zetten.
Wij zijn al Gods heiligen, geliefd door de Eeuwige,
met alles wat er aan moois en minder moois in ons omgaat.
Dat is het startpunt voor de nieuwe mens volgens Paulus,
voordat wij aan zet zijn, heeft God ons geroepen en gewild.

Zelfs Paulus maakt uiteindelijk niet concreet hoe dat heilig leven
er dan in de gewone dagelijkse dingen uit zou moeten zien.
Hij gebruikt de beelden van de oude en de nieuwe mens,
maar laat de al te praktische invulling aan ons.
Voor mij hebben de woorden van Paulus alles te maken

met waar we ons hart op richten.
Wil je de ander, de aarde beheersen en gebruiken
om je eigen angst te beheersen,
om je zelf te vergroten,
je leegte te vullen?
Dan vervallen we in hebzucht,
en laten we de aarde en de ander berooid achter.
Hebzucht wordt niet voor niets ook afgoderij genoemd:
want niet God staat centraal, bron van leven,
maar ons eigen gelijk.
Dat snijdt ons af van elkaar,
maakt eenzaam.

De nieuwe mens, in de woorden van Paulus,
leeft vanuit liefde,
uit zich in goedheid, zachtmoedigheid en geduld.
Durven we onszelf te laten zien,
met onze kwetsbaarheden?
Ben je bereid de verbinding aan te gaan,
met je naaste, met mensen onderweg, met deze aarde?
Ik denk daarbij ook aan de oude kloosterregel van Benedictus
waarin de broeders aangespoord worden
om elke gast die zich aandient bij de kloosterpoort
te ontvangen als was hij Christus zelf.
Om te zoeken naar het heilige
in iedere mens die zich aandient,
naar het licht van de Eeuwige in hem of haar.
Durven we het ook aan om de gast te zijn,
ons toe te vertrouwen aan de zorgen en de uitnodiging van een ander.

Om die verbanden onderling,
gaat het ook in het tweede deel van de lezing.
Daarin worden de rollen van vrouwen, mannen, kinderen, vaders en slaven
benoemd, op een manier zoals wij dat vandaag de dag niet snel zullen doen,
en gelukkig maar, wat mij betreft.
Tegelijk weten we dat nog steeds in onze tijden vrouwen op veel plekken
achtergesteld worden. Dat mensenhandel en uitbuiting voor komt,
en verweven is met onze manier van leven. Dat er ouders zijn, die niet altijd ware ouders zijn
voor hun kinderen en daardoor moeilijk respect verdienen.
Wat moeten we hiermee?
Allereerst zegt het iets, zoals zo vaak met Bijbelteksten,
over de tijd waarin het geschreven is.
Paulus gebruikt een voor die tijd standaardmodel van een goede huishouding,
die nu eenmaal bestond uit slaven, mannen, vrouwen en kinderen.
Maar hij plaatst de onderlinge relaties in een ander perspectief,
namelijk dat van Christus.
Dat kleurt alles anders, en was voor de Kolossenzen misschien wel revolutionairder
dan wij ons kunnen indenken.

Voor Paulus is uiteindelijk de verbondenheid met 'de Heer' essentieel,
als ijkpunt voor de goede verhoudingen onderling.
Van belang is dat we met ons hart betrokken zijn op de mensen om ons heen.
Dat we hen zien als Gods evenbeeld,
en niet proberen te maken naar ons eigen beeld en gelijkenis,
naar onze behoeften.
Dat is wat cruciaal is voor Paulus,

waar een mens een leven lang mee bezig blijven kan,
om dat steeds opnieuw in te oefenen,
aan te wagen.

Om die verbondenheid te zoeken en te ervaren,
Nooit heeft iemand God gezien,
maar wie naar de liefde leeft, zal in Haar wonen.

Moge het zo worden.